

Librantice

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Hradec Králové

Nadmořská výška: 262 m n. m.

Počet obyvatel: 636

Adresa URL: www.librantice.cz

Okres: Hradec Králové

GPS souřadnice: 50.242266N, 15.959745E

První pís. zmínka: 1492 (532 let)

PSČ: 503 46

Historie obce Librantice

Místní jméno vzniklo jako ves lidí Librantových. Toto osobní jméno je německého původu. První část je překládána jako lid - národ, druhá jako meč. Podle archeologických nálezů bylo území obce osídleno už v době předhistorické. Z nástrojů mladší doby kamenné byl nalezen mlat a úlomek kamenného dláta. Při melioracích přišli dělníci na střeby kultury lužické a objevili také žároviště se střeby staroslovanských zásobnic na obilí z konce 11. nebo z počátku 12. století. Severní hranici katastru tvořila bývalá obchodní stezka Hradecko-Bystřická. Ve Slatině se dělila směrem přes Černilov do Kladska, druhá směřovala k Opočnu a přes Deštné do Bystřice v Kladsku. Při této cestě na území Librantic byla nalezena bronzová sekyrka a u Černilova svitek zlatého drátu. Lze soudit, že obec vznikla v lánové kolonizaci ve druhé polovině 13. století. Obec při svém založení měla 20 statků. Dvacátý byl svobodný statek zakladatele obce - lokátora a byla u něho hospoda. První písemná zpráva o Libranticích je z roku 1492, kdy Johanka z Březovic prodává tvrz Třebechovice, ke které tehdy Librantice patřily. Potom náležely k panství opočenskému a později Smiřickému až do zrušení poddanství. V letech 1547 až 1569 zakládá Vilém Trčka z Lípy na selských pozemcích rybníky. V Libranticích dva, z toho jeden na sever dostal jméno tehdejšího majitele zabraných pozemků Frešla. Na jižní straně katastru vznikl velký rybník "Čičánek". Během času oba rybníky zanikly nebo byly zrušeny. V devadesátých letech minulého století byla v těchto lokalitách vybudována nová biocentra s vodní plochou se jmény Čičánek a Frešle). Librantice byly sídlem rychty, do jejíhož obvodu patřily ještě Libníkovice, Divec a Svinary. Jan Rudolf Trčka založil kolem roku 1600 gruntovní knihy, librantickou se zpětnými zápisy až do roku 1570. Za třicetileté války zpusťla více než jedna třetina selských gruntů, ostatní byly pobořeny. Librantice a Libníkovice tvořily před třicetiletou válkou a po ní asi 180 let jednu správní obec. Podle Berní ruly z r. 1655 v Libranticích žilo

válek mezi Marií Terezií a pruským králem Bedřichem II. (1745) byla obec po několik měsíců obsazena Prušáky a až na číslo 43 vypálena. Roku 1779 se stávají Librantice samostatnou obcí a úřední název "Librantice s Libníkovicemi" je zrušen. Roku 1785 byly v Libranticích vyměřeny pozemky pro josefínský

knihy "Vlastivěda Královéhradecká" vydané v r. 1968) Librantický větrný mlýn

Librantický větrný mlýn Na jižní straně obce na kopci, kde se dne říká "Na povětráku", byl v r. 1855 postaven větrný mlýn. Majitel pozemku, sedlák Toman povolal tesařského mistra od Dubence, který byl odborníkem na tyto stavby. Budova měla čtvercový půdorys o délce strany 5,60 m, takže vnitřní plocha byla přes 31 m². Výška po hřeben střechy 10,70 m. Poschodí byla dvě: v prvním šalanda, mlýnice a brzda, ve druhém - v podstřeší - soukolí a mlýnské složení. V předu, vpravo nahoře, z budovy

vyčnívala silná dubová hřídel, ve které byly ve vydlabaných otvorech provléknuty dva trámy 16 m dlouhé, které byly šikmo otesány a v nich zase v dlabech provléknuty příčky rámu, blíže ke hřideli pobité prkny, na koncích prázdné, které podle síly větru se vyplňovaly. Když jste stáli před křídly, otáčela se proti směru hodinových ručiček a otočila se jednou za 10-20 vteřin. Křídlo bylo 8 metrů dlouhé a na konci 2,40 m široké. Stavba spočívala na silném kříži z trámů položených na pískovcových kvádrech. Ve středu kříže stál vzepřen dubový sloup. Dole byl osekán do kostky 60 cm silné. V prvním poschodí končil jako válec. Dole nad křížem, na dubových sedlech byly položeny trámy a na konci sloupu nahoře posazený 40 cm do kostky silný trám, nesly celou budovu mlýna, která se otáčela okolo sloupu. Hřídel nahoře byla položena trochu šikmo proto, aby křídla dole šla dále od budovy, když se otáčela a částečně se ohýbala a nechytala o budovu mlýna. Další účel byl, že vítr tlačil celý mlýn k zemi, nezdvíhal jej.

Asi v roce 1860 změnil mlýn majitele, který v jeho blízkosti vystavěl chalupu. V roce 1914 vypukla první světová válka, která oživila upadající provoz na větrníku, jak se tehdy mlýnu říkalo. Po válce zájem o mletí ochabl, protože nemohl konkurovat výrobkům moderních válcových mlýnů. V r. 1921 majitel a mlynář Josef Uhlíř zemřel a větrník tak ztratil svého pečlivého ochránce. Nový majitel František Prokeš počítal s tím, že mlýn rozboří na palivo a v chalupě ubytuje nájemníky pro svoje hospodářství. Státní památkový úřad však zboření mlýna nepovolil. Větrný mlýn vzal pod svoji ochranu, ale nikdo se o něho nestaral a zub času začal hlodat. 4. července 1929 se přehnala naším krajem hrozná vichřice, která mlýnem pootočila a poničila střechu. To uspíšilo jeho chátrání. Nejprve se začaly bortit trámy na křídlech, která po čase upadla. 4. dubna 1940 se zřítíla vlivem větru zbývající křídla se zpuchřelým koncem hřídele. Tím typický znak mlýna zmizel úplně. Potom vypadal jako obyčejná bouda. V r. 1943 přijeli dva architekti v Technického muzea v Praze. Po několik dnů prováděli kreslení plánů celého mlýna mimo vnitřní zařízení. Celá stavba byla přesně změřena a byly vypracovány přesné a podrobné plány větrníku. Tím se prakticky uzavřel osud librantického povětráku.

V roce 1947 koupil za 5.000 Kč od Prokšových větrník p. Žaloudek se slibem, že ho uvede do pořádku. Ale nestalo se tak a ještě téhož roku přistoupil k jeho zbourání. Tak tedy zmizela pěkná památka stavitelského umění našich předků i památka na to, že moukou v něm semletou se živilo mnoho lidí a v době I. světové války byl velkým dobrodiním pro obec a okolí. Je škoda, že jediné, co po mlýnu zbylo je jen několik fotografií, obrazů a plánů.

